

**ТАЪСИРПАЗИРӢ ВА
ИСТИҚБОЛИ ОЗОД АМИНЗОДА
АЗ КАМОЛИ ХУҶАНДӢ**

**ВЛИЯНИЕ И ПРИВЕТСТВИЕ ОЗОД
АМИНЗАДЕ ОТ
КАМОЛА ХУДЖАНДИ**

**THE INFLUENCE AND
RECEPTION OF KAMOLI KHUJANDI
BY OZOD AMINZODA**

Абдурашидова Умеда Раҳимҷоновна, н.и.ф., дотсенти кафедраи методикаи таълими забон ва адабиёти тоҷик, МДТ “ДДХ ба номи акад. Б.Гафуров” (Тоҷикистон, Хуҷанд)

Абдурашидова Умеда Раҳимҷановна, к.ф.н., доцент кафедри методика преподавания таджикского языка и литературы ГОУ «ХГУ имени акад. Б.Гафурова» (Таджикистан, Худжанд)

Abdurashidova Umeda Rahimjanovna, candidate of philological sciences, Associate Professor, department of teaching Methodologi of the tajik language and literature the SEI «KhSU named after acad. B.Gafurov» (Tajikistan, Khugand)

Калидвожаҳо: шоир, адабиёти тоҷик, фаъолияти эҷодии шоир, мавзӯи эҷодиёт, рисолати шеър, маърифат, ангега, шинохти гоҷаҳои баланду барҷастаи мероси адабии бузургон.

Дар мақолаи мазкур зиндагинома, мероси бузурги шоири классик Камоли Хуҷандӣ ва бардошти шоири ширинкалом Озод Аминзода аз симо ва мероси дорои гоҷаҳои баланд, ашъори нобу пурмӯхтаво, газалҳои ошиқонаву орифона ва тараннуми ватан мавриди таҳқиқ қарор ёфтааст. Инчунин, таассуроти Озод Аминзода аз мавзӯву мӯхтаво, услуби нигориш ва сабки хосаи Камоли Хуҷандӣ бо овардани порчаҳои назмӣ таҳлилу баррасӣ гардидааст. Дар мақола ҷойгоҳи газалиёти Камол дар ашъори О. Аминзода аз якҷанд маврид ба риштаи таҳқиқ кашида шудааст. Аз ҷумла, эътирофи мақоми ҳунарии Камол аз ҷониби Аминзода ва баҳои баланди ӯ ба шеъру андешаҳои вай, ӯамчун як ӯзӯи ифтихори миллӣ дар муаррифии Хуҷанди бостон ифтихори ватандорӣ ва рамзӣ тасвир гардидани ашъори Шайх Камол, истиқбол аз авзони шеърӣ ва сабки суханвариш Камоли Хуҷандӣ мавриди истифода қарор гирифтааст. Камоли Хуҷандӣ ӯамчун як ӯзӯи ифтихори миллӣ дар шеъри муосири тоҷик, аз ҷумла, Озод Аминзода ӯйгоҳи махсус дорад.

Ключевые слова: поэт, таджикская литература, творческая деятельность поэта, тема творчества, миссия поэзии, просвещение, мотивация, признание высоких идей и выдающегося литературного наследия великих людей.

В данной статье рассматриваются биография, великое наследие поэта-классика Камоли Худжанди и взгляд поэта Озод Аминзаде на образ и наследие с высокими идеями, благородными и значительными стихами, романтическими газелями и песнями о Родине. Кроме того, анализируются и обсуждаются свободные впечатления Аминзаде от темы и содержания, своеобразного стиля Камола Худжанди, приводятся стихотворные отрывки. Камоли Худжанди как часть национальной гордости занимает особое место в современной таджикской поэзии, в том числе в творчестве Озод Аминзаде.

Key words: poet, Tajik literature, creative activity of the poet, theme of creativity, mission of poetry, enlightenment, motivation, recognition of high ideas and outstanding literary heritage of great people.

This article examines the biography, the great legacy of the classic poet Kamoli Khujandi and the poet Azad Aminzoda's view of the image and legacy with lofty ideas, noble and significant poems, romantic ghazals and songs about the Motherland. In addition, Aminzoda's free impressions of the theme and content, the writing style and the peculiar style of Kamol Khujandi are analyzed and discussed, and poetic excerpts are given. Kamoli Khujandi, as a part of national pride, occupies a special place in modern Tajik poetry, including Azad Aminzoda.

Озод Аминзода – шоири мумтозу тавонои муосири тоҷик зодаи шаҳри Хучанди бостонӣ дар хонаводаи шоир ва тарҷумони забардаст – Муҳиддин Аминзода ба дунё омадааст. Бахши суҳаншиносии Донишқадаи давлатии омӯзгории Ленинобод ба номи С.М.Киров (ҳозира МДТ «ДДХ ба номи акад.Б.Ғафуров»)–ро соли 1958 ба итмом расонида, муддате омӯзгорӣ кардааст. Солҳои 1971-87 корманди рӯзномаи вилоятиро ба ӯҳда дошт. Ба дарёфти Ҷоизаи комсомоли ленинии Тоҷикистон (1982), Корманди шоистаи Тоҷикистон (1983), узви Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон (1965), Ҷоизаи адабии ба номи Камоли Хучандӣ (1997), Медали «Барои меҳнати шоён»; Ифтихорномаи Президиуми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон; Шаҳрванди фахрии шаҳри Хучанд ва мукофотҳои дигари давлативу соҳавӣ мушарраф шудааст. Солҳои раиси бахши Бунёди фарҳанги вилояти Суғд будан қорҳои муҳиммеро дар самти тарғибу тарвиҷи забону адаби тоҷикӣ анҷом дода, маҳорати хуби мудирияту қордонӣ зоҳир намудааст. Фаъолияти эҷодияш ҳанӯз аз солҳои донишҷӯӣ оғоз ёфта, маҷмуаҳои «Чаро гӯши вай дароз?», «Ман ҳам шудам мактабхон!», «Қиссаи хартуми фил», «Ман хонда метавонам!», «Сатрҳои нахустин», «Бо ёди ту», «Чашми бедор», «Дилбари саҳро», «Пайроҳаи сабз», «Сипос», «Ёди ширин», «Дунёи дил», «Неспящие глаза» ва «Зелёная тропинка» (Маскав) мақбули ҳамагон гардидаанд. Осораи ба бисёр забонҳои дигар тарҷума шудаанд. Худаш ҳам ба қори тарҷума пардохта, асарҳои зиёдеро аз забонҳои дигар ба тоҷикӣ гардондааст. Озод Аминзода шоири маънирасу хушқалом ва тасвирсозу нозуқхаёл аст. Мавзӯи эҷодиёташ набзу руҳи замон, ормонҳои наҷиби давлатдорӣ, дӯстиву бародарӣ, ҳувиҷати миллӣ, моҳияти рӯзгор, мураккабот ва муносибатҳои инсонҳо, фарҳанги мардумӣ ва монанди инҳоро инъикос намудааст. Тасвири зебоҳои диёр, урфу одатҳои хубу нақу ва падидаҳои ҳуҷастаи зиндагӣ дар осораи мавқеи назаррас доранд. Мақому ҷойгоҳи шоирро дар рушди адабиёти муосири тоҷик муҳаққиқи варзида Н.Ғайзуллоев чунин арзёбӣ кардаанд: “Нақши мунаввари шоираи хушсаликаи тоҷик Озод Аминзода дар равшан кардани ҷодае, ки самти шеърро муайян мекунад, хеле назаррас аст. Ҳузури ин бонуи шеър дар адабиёт аз тасодуф нест, балки набудани ашъори Озод Аминзода метавонист ҳолиғохеро дар олами шеър боқӣ гузорад. Рисолати шеъраш назари нек қардан ба дунё, посухи суоли ҷӣ гуна зистан ва таҳаммул қардани носозгорҳои ҳаёт аст... Озод дар дунёи зебои хеш озод аст, шеърро озодона меғӯяд, ки ин аз мушқилписандии шоиронаи шоири писандидаи мост. Забони асарҳо содаву дилҷасп ва тарзи баёни суҳан хеле занонаву самимист. Пешорӯи хонанда ҳар лаҳза як тасвири ҷадид пайдо қардани сарводаи Озод низ маҳсули машаққати тулонист ва ин аз заҳмати маърифати ишқ аст” (7. <https://navisandagan.tj>).

Дар бораи қулли вежагии ашъори Озод Аминзода ин мақоларо ҳавсалаи имкони ғунҷоиши қомили баррасиҳо намебошад, аз ин рӯ, қӯшиш мешавад, то мулоҳизот бештар дар заминаи таъсирпазирӣ ва истиқболи шоир аз Камоли Хучандӣ, ки муҳиббу муҳлис ва тарғибгари ғазалҳои ҷовидонаи ин Шайхи ориф буд, баён гардад. Ҷойгоҳи Қамолро дар ашъори О.Аминзода метавон дар се бахши муҳим ба риштаи таҳқиқ қашид:

1.Эътирофи мақоми ҳунарии Қамол аз ҷониби шоир ва баҳои баланди ӯ ба шеърҳои андешаҳои вай. Дар шеърҳои «Орзу», «Ҳайқали Ленин», «Саволавро ҷавоби тоза меҷӯям», «Бо ту дорем ифтихор» омадааст:

Қамол андар қанори ту нағунҷид,
Ҳазорон ранҷ, ҳам озорҳо дид.
Қамол дар ғазал мумтози даврон
Азизи қонадони мулки Эрон.
Ва ин ноқоммарди ҳомааш тез,
Яқумрӣ монд андар ҳоки Табреш.
Фаҳр дорам бо Маҳастиву Қамол
Шеъри моро дода ҳусни барқамол. (2. С.131)

Ин вежагии ашъори суҳанварро муаллифи қитоби “Орифи ҳақшинос” Б.Ибодуллоев ба мушоҳида гирифта, изҳор медорад, ки агар Озод қудрату имқон медошт, адаби машҳур Қамол Хучандиро аз нав зинда меғардониду бо ифтихор бо пешрафтҳои замонаш шинос менамуд (4, с.76).

Ҳамчунин тавсифи ҳунари суҳанварӣ ва симои адабии Шайх Қамолро дар эҷодиёти шоир муҳаққиқ С. Ҳақимова низ чунин таъкид кардааст: “Қамол Хучандӣ дар шеърҳои Озод Аминзода ҳамчун шоири тавонову фарзанди фарзонаи шаҳри Хучанд тараннум шудааст. Чунин тасвирҳоро ақсари маврид дар шеърҳои ба васфи Хучанд бахшидаи шоир мушоҳида мекунем” (7. саҳ. 8).

2. Дар бархе аз ашъоре, ки аз Камол ёд шудааст, чузъе аз зиндагиномаи ӯ ҳамчун унсури маъносоз мавриди истифода қарор гирифтааст. Зикри номи шоир бо мақсади бозгӯии шарҳи ҳол ва ачргузории ӯ дар замони муосир аз ҷониби ҳамватанон дар силсилаи шеърҳо: “Магар *шаҳри Хучанд ин ҷо?*” бо ифтихор дар қатори бузургони Хучанд, аз қабилӣ Маҳастӣ, Асирии Хучандӣ ва Содирхони Ҳофиз бо эҳтироми зиёд ва сифатҳои хос ёд шудааст:

Агар соҳибкаромоте будам, ҳоло
Бузургони ҳамин шаҳри Хучандамро-
Камолӣ дар ғазал мумтози давронро,
Ҳам он Темурмалики марди майдонро,
Маҳастии ба назди орзуи хеш очизро
Асирирову Содирхони Ҳофизро
Аққалан як-ду соат зинда мекардам...

Шоир дар баробари зикри шахсиятҳои зиёди хизматнишондодаи ҷабҳаҳои гуногун, инчунин ба масъалаи сарнавишти таърихӣ ва ҳувияти миллӣ, худшиносӣ, ситоиши қорнамоиҳои фарзандони фарзонаи ватандӯст ва тарғибу ташвиқи дигар арзишҳои миллӣ пардохтааст. Шайх Камол ҳамчун як чузъи ифтихори миллӣ дар муаррифии Хучандӣ бостон ифтихори ватандорӣ ва рамзӣ тасвир гардидааст. Қорнома ва ё зиндагиномаи шоир ба хоҳири ибратомӯзӣ дар осори манзуми ғиноӣ омадааст. Доир ба мавқеи шеърӣ боло дар инъикоси симои ҷеҳраҳои адабӣ ва қаҳрамонони халқ пажӯҳишгарон чунин мулоҳизаронӣ кардаанд: “Азбазки шеърӣ мазкур дар даврони шуравӣ таълиф гардидааст, қаҳрамони лирикӣ - ифодакунандаи руҳияи инсонӣ хушбахт ва озоди ҳамон замон мебошад, ки ифтихор аз ватани озоду обод дорад. Ё ҳарчанд Камолӣ Хучандиро бо ибораи «дар ғазал мумтози даврон» ва Темурмаликро бо сифати «марди майдон» зикр менамояд, вале бо овардани мисраи «Маҳастии ба назди орзуи хеш очизро» ба асли ҳадафи худ, ки баёни муқоисаи замони гузаштаи Хучанд бо замони шуравӣ ва нишон додани барқарории замони нав (замони зиндагонии қаҳрамони лирикӣ ва шахси шоир) роҳ ҷустааст. Аз ин лиҳоз, бо зикри номи «бузургони Хучанд», аз ҷумла, Темурмалику Камолӣ Хучандӣ, Маҳастию Асирӣ ва Содирхони Ҳофиз шоир танҳо як орзу дорад: Меҳонад, ин бузургонро «ақаллан як –ду соат зинда созад», то ки маҳсули «қудрати дастони инсон»-и замони навро бубинанд (3 саҳ.123).

Ба мушоҳида мерасад, ки Озод Аминзода аз равшанаи дигаре ба зиндагиномаи ин шахсияти бузурги Хучанд таваҷҷуҳ зоҳир намуда, дар шеърӣ “*Чароге ҳаст*” аз ғарибии шоир ёдовар шудааст. Шоир сифатҳои Камолро дар заминаи эҳсосу таассуроти шоирона - хоксор, покизамағз, боҳамийяту боҳиммат ва силахшӯр баён намудааст.

Падидаи маънавиятҷӯии О.Аминзода бо зикри мафҳумҳои ба шоир алоқаманд метавон дар шеърҳои “*Камолӣ ташнаи оби Ватанро шод мекардам...*” (Дунёи дил, с.199); “*Ман он дам аз хиёбони Камол, аз соҳили дарё...*” (Дунёи дил, с.199-200); “*Менишинад дар хиёбони Камол...*”. “*Дар назар метобад ин шаҳри Камол, Гӯйе чун дилбари соҳибҷамол*”; “*Қош як бори дигар ояд Камол*” ба мушоҳида гирифт.

3. Истикбол аз авзони шеърӣ ва сабки суҳанварии Камолӣ Хучандӣ:

Камолӣ Хучандӣ:

Ҷаҳоне пур зи мақсуд асту роҳе равшану пайдо,

Дареғо, ташналаб хоҳем мурдан бар лаби дарё

(Девон, с.63).

Озод Аминзода:

Намеғуфт ӯ дигар андар ғарибиҳо,

“Дареғо, ташналаб хоҳем мурдан бар лаби дарё”

(Дунёи дил, с.200).

Аз муқоисаи ғазали Озод Аминзода бо радифи ғазали машҳури Камолӣ Хучандӣ бо матлаи: “Баъд аз имрӯз ошкоро дӯст медорам ту ро, Аз ту чун пӯшам, нигоро, дӯст медорам ту ро” маълум мегардад, ки аз вазни ғазали Камолӣ Хучандӣ истикбол намудааст. Ҷавҳари андешаҳои ҳар ду шоирро муҳаббату дӯстдорӣ ташкил медиҳад. Ҳарчанд дар ин ду ғазал

такрори радиф дар сурати таркиби «Дӯст медорам туро» ба чашм мерасад, аммо Озод Аминзода баробари тағйири қофия ба тозақориҳо дар мазмунофарӣ пардохтааст. Агар Камоли Хучандӣ ошкоро ба маҳбуба ибрази ишқу муҳаббат карда бошад, Озод Аминзода ҳамчун зани мусалмон, ки ифодаи хиссиёти ботин ба ашхоси номаҳрам мамнуъ аст, на ба тариқи ошкоро, балки танҳо вирди забон кардани номи ёр ва лабони хомӯшро беҳтар медонад:

Ҳар қадар ҷабру ҷафоҳоро ба ман дидӣ раво,
Лек умрӣ меҳрубонам, дӯст медорам туро!
Гарчи ҳоло дурам аз ту, лек наздикам ба дил
Аз таҳи дил, ёри чонам, дӯст медорам туро!
Субҳу шомам бо туву ҳар лаҳза ҳастам ҳамнафас,
Номи ту вирди забонам, дӯст медорам туро.
Ман туро гулдастай баҳтам биномидам, вале
Бевафой кардӣ, чонам, дӯст медорам туро!
Гоҳ-гоҳ фарёд меҳаҳад дилам аз сӯзи ҳаҷр,
Хомӯшанд аммо лабонам, дӯст медорам туро.
Акси ту дар пеши чашмонам мудом оинавор,
Зикри ту шуд достонам, дӯст медорам туро.
Нолаву доду фиғону охи пур аз сӯзу ғам
Сӯхт мағзи устухонам, дӯст медорам туро.
Ман намегардам зи қавли хеш, паймонам қавист,
То дами охир ҳамонам дӯст медорам туро!

(Дунёи дил, сах.131)

Дар ғазали мазкур муҳаббату дӯстдорӣ ошиқ, ки ҳуди шоир аст, ба маъшук бо ифодаҳои меҳрубонам, чонам, ёри чонам, гулдастай баҳтам мурочиат кардааст. Забони содаву раван ба такрори радифи “дӯст медорам туро” хушоҳангии каломро таъмин менамояд. Он намунае аз ашъори ошиқонаи шоир буда, муҳаббату дӯстдорӣ ва ранҷу азобҳо дар роҳи он бо муродифоти чуфти (ҳатто дар як мисраъ се чуфт) «нолаву доду фиғону ох; сӯзу ғам» муассиру ҷаззоб тарҳрезӣ гаштааст.

Ҳамчунин ғазалҳои “Ин ҷост” ва “Ёрон, ҳама донед” бо истиқбол аз ғазали Камоли Хучандӣ бо матлаи зерин навишта шудааст.

Гӯ, халқ бидонед, ки дилдори ман ин аст,
Дилдори ҷафочӯи ситамкори ман ин аст.
Озод Аминзода “Ин ҷост”:
Ёрон, ҳама донед, ки он ёри ман ин ҷост,
Сарриштаи илҳами ману кори ман ин ҷост.
Бо ёдашӯ шаб ҳама шаб хоб надорам,
Чун гавҳараки дидаи бедори ман ин ҷост.
Оғуштаи хун буд дили бар хок фитода,
Бо меҳр бубардошт, парастори ман ин ҷост.
Аз шарфаи пояш дилам ояд ба тақопӯ

Аз ҳар суҳанаш мастаму хушёрӣ ман ин ҷост.

Дар бунёди маънии абёти боло шоир ба офаридаҳои мардумӣ ишора кардааст, зеро дар байни мардуми Хучанд воҳиди фразеологии “дил ба тақопӯ афтодан” мавҷуд аст, ки маънои ба такудав афтодан, ба ҷустуҷӯ даромадан, ба ин сӯву он сӯ давидан, тарадуд кардан, дар ташвиш будан, мушаввашхотир буданро дорад:

Андар қафи ӯ шод дили нозпарастам,
Парвонаи гирди сару ғамхори ман ин ҷост.
Аз таънаи мардум набувад биму ҳаросам,
Ёрон, ҳама донед, вафодори ман ин ҷост.
Ҳар лаҳза ба васфаш ғазали тоза сароям,
Чун қудрату сарчашмаи ашъори ман ин ҷост.

(Дунёи дил, с.168)

Озод Аминзода дар шеърӣ “Ёрон, ҳама донед”:

Ёрон, ҳама донед, ки он ёри ман ин ҷост!
Он ёри дилзору ситамгори ман ин ҷост!
Шабҳо зи ҳаёли руҳи ӯ хоб надорам,
Чун гавҳараки дидаи бедори ман ин ҷост.

Бо меҳр бидодам дили худро чу ба дасташ,
Афтонд диламро. Дили хуншори ман ин ҷост.
Ман кӯҳнабисоти дили маҷруҳ кушоям,
Чун қулфкушоӣ ҳама асрори ман ин ҷост.
Рафт он чӣ маро буд ба ҷуз доғи дили зор,
Бо доғи қуҳан тозахаридори ман ин ҷост.
Бо номи вай аз нав ғазали тоза сурудам,
Чун қудрату сарчашмаи ашъори ман ин ҷост.

(Дунёи дил, с.154)

Дар ғазали Озод Аминзода таъбирҳои мардумӣ, чун дили хуншор, дили маҷруҳ, қулфкушо, доғи дил ба қор рафта, боиси муассирӣ ва ҷаззобияти калом гардидаанд. Воҳиди фразеологии “афтодани дил” камистеъмол буда, маъноӣ “ноумед намудан, маъюс гардонидан” дар байти зерини Бадриддин Ҳилолӣ низ истифода шудааст:

Қорам аз даст шуду дил зи ғамат зор афтод,
Фикри дил кун, ки маро дасту дил аз қор афтод

(ФЗТ). Ҳилолӣ

Вожаи **бисот** баромади арабӣ дошта, дар фарҳангномаҳо чунин шарҳ дода шудааст: “1.ҳар чизи густурданӣ, ҳар чизи паҳн карданӣ, фарш, гилем, палос; асбобу анҷом, чизу чора, сомон, бизоат; дорой, боигарӣ” (ФЗТ). Калимаи гӯйишии **кӯҳнабисот**, ки дар лаҳҷаи Хучанд ва атрофи он ба маънои шахси ҷамъкунандаи қолову ашъи қадима мавриди истеъмол қарор дорад, дар луғатномаҳои зерин даст ба назар нарасид. Дар луғати русӣ-тоҷикӣ тафсири он чунин омадааст: “бараҳольщик – разг. кӯҳнафурӯш; кӯҳнабисот, кӯҳнағундор [с.6-46].

Дар шеърҳои Аминзода оҳангҳои ҳаётдӯстонаи пур аз ифтиҳор ба равшанӣ эҳсос мегардад. Шоир бо қорбасти андешаҳои фарҳангии омиёна дар офариниши маъниву мазмунҳои барҷаста даст ёфтааст. Бо пайванд бахшидани аносири воқеӣ ва мафохими равишҳои авотиғи руҳӣ тасвирҳои тозае офарида, риояи таносуби сухан матолибу бардоштҳои шоиронаи ҳешро иброз намудааст.

Ҳамин тариқ, маърифат, шинохти ғояҳои баланду барҷастаи мероси адабии бузургон, гиромидошти ватан, руҳияи худшиносӣ ва аҷргузорӣ ба шахсиятҳои фарҳангии миллат барои тарбияи ватандӯстӣ муҳимпарастии мардум хизмат менамояд. Симо ва зиндагиномаи Камоли Хучандӣ ҳамчун як ҷузъи ифтиҳори миллии дар шеъри муосири тоҷик, аз ҷумла, Озод Аминзода ҷойгоҳи ҳоса пайдо намудааст. Дар онҳо ормонҳои замони тарғибу ташвиқ гашта, бештар бардошту таассуроти суханвар аз мавзӯву муҳтавои ғазалҳои ошиқонаву орифонаи Шайх Камол ба мушоҳида мерасад. Ғазалҳои мавриди таҳлил алоқаи пайравии Озод Аминзодаро ба ашъори дилнишини Камоли Хучандӣ нишон медиҳад. Шоир дар баробари истиқбол аз шеваи суханварии ӯ мақоми ҳунари ва шоири соҳиби сабки ҳоса буданаҷро эътироф намуда, ба мероси адабии вай баҳои баланд додааст.

АДАБИЁТ:

1. Адибони Тоҷикистон (маълумотномаи муҳтасари шарҳҳои) / Таҳия ва танзими Асрори Сомонӣ ва Мачид Салим. – Душанбе: Адиб, 2014, – с.38;
2. Аминзода, Озод. Дунёи дил (мунтахаби ашъор)/О.Аминзода. – Хучанд: Нашриёти давлатии ба номи Р.Ҷалил, 2003.-с.296-131
3. Бобочонова М. Инъикоси симои Темурмалик дар ашъори муосири ғиноии тоҷик, №4(73)-2022 Номаи Донишгоҳ, -120, с.128-123
4. Ибодуллоев, Б. Орифи ҳақшинос/Б.Ибодуллоев.– Хучанд, 1999
5. Камоли Хучандӣ. Девон. – Хучанд: Хурсон, 2020 (матни интиқодӣ).-1328.
6. Русско-таджикский словарь. – Москва: Русский язык, 1985. – 1280 с.,
7. Файзуллоев Н. - Ба муносибати 90-солагии Озод Аминзода, <https://navisandagan.tj>, 05.10.2023; санаи рӯзӣ 09.12.24
8. Ҳакимова, С. Асарҳои мунтахаб Аминзода Озод/С.Ҳакимова.– Хучанд, 2020.

REFERENCES:

1. Tajik men-of-letters (brief explanatory guide) / Prepared and edited by Asrori Somoni and Majid Salim. – Dushanbe: Adib, 2014, – P.38;
2. Aminzoda, Ozod. World of the Heart (selected poems)/O.Aminzoda. – Khujand: State Publishing House named after R.Jalil, 2003. P. 296-131.
3. Bobojonova M. Reflection of the image of Temurmali in modern Tajik poetry, No.4(73)-2022 Nomai Donishgoh, -120. P. 128-123.
4. Ibodulloev, B. Orifi haqshinos/B.Ibodulloev.– Khujand, 1999
5. Kamoli Khujandi. Divan. – Khujand: Khuroson, 2020 (critical text).-1328.
6. Russian-Tajik Dictionary. – Moscow: Russian Language, 1985. – 1280 p.
7. Fayzulloev N. - On the occasion of the 90th anniversary of Ozod Aminzoda, <https://navisandagan.tj>, 05.10.2023; (date of appeal: 09.12.24)
8. Khakimova, S. Selected Works of Aminzoda Ozod/S. Khakimova.– Khujand, 2020.